

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

27 май 2019 година *

„Преюдициално запитване — Полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Европейска заповед за арест — Рамково решение 2002/584/ПВР — Член 6, параграф 1 — Понятие „издаващ съдебен орган“ — Европейска заповед за арест, издадена от главния прокурор на държава членка — Статут — Гаранция за независимост“

По дело C-509/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Supreme Court (Върховен съд, Ирландия) с акт от 31 юли 2018 г., постъпил в Съда на 6 август 2018 г., в рамките на производство по дело относно изпълнение на европейска заповед за арест, издадена срещу

РЕ,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: К. Lenaerts, председател, R. Silva de Lapuerta, заместник-председател, Ал. Арабаджиев, А. Prechal, М. Vilaras, Т. von Danwitz, С. Toader, F. Biltgen, К. Jürimäe (докладчик) и С. Lycourgos, председатели на състави, L. Bay Larsen, М. Safjan, D. Šváby, S. Rodin и I. Jarukaitis, съдии,

генерален адвокат: М. Campos Sánchez-Bordona,

секретар: L. Hewlett, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 26 март 2019 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за РЕ, от J. Ferry, BL, и R. Munro, SC, упълномощени от D. Rudden и E. Rudden, solicitors,
- за Minister for Justice and Equality, от J. Quaney, M. Browne, G. Hodge и A. Joyce, в качеството на представители, подпомагани от B.M. Ward, A. Hanrahan и J. Benson, BL, както и от P. Carroll, SC,
- за датското правителство, от P.Z.L. Ngo и J. Nymann-Lindegren, в качеството на представители,

* Език на производството: английски.

- за германското правителство, първоначално от T. Henze, J. Möller, M. Hellmann и A. Berg, в качеството на представители, а впоследствие от M. Hellmann, J. Möller и A. Berg, в качеството на представители,
- за френското правителство, от D. Colas, D. Dubois и E. de Moustier, в качеството на представители,
- за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от S. Faraci, avvocato dello Stato,
- за литовското правителство, от V. Vasiliauskienė, J. Prasauskienė, G. Taluntytė и R. Krasuckaitė, в качеството на представители,
- за унгарското правителство, от M. Z. Fehér и Z. Wagner, в качеството на представители,
- за нидерландското правителство, от M. K. Bulterman и J. Langer, в качеството на представители,
- за австрийското правителство, от G. Hesse, K. Ibili и J. Schmoll, в качеството на представители,
- за полското правителство, от B. Majczyna, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от R. Troosters, J. Tomkin и S. Grünheid, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 30 април 2019 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3), изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г. (ОВ L 81, 2009 г., стр. 24) (наричано по-нататък „Рамково решение 2002/584“).
- 2 Запитването е отправено във връзка с изпълнението в Ирландия на европейска заповед за арест, издадена на 18 април 2014 г. от Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras (главен прокурор на Република Литва, наричан по-нататък „главният прокурор на Литва“) във връзка с наказателно преследване в Литва срещу РФ.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображения 5, 6, 8 и 10 от Рамково решение 2002/584 гласят следното:

„(5) Целта за превръщане на Съюза в пространство на свобода, сигурност и правосъдие изисква премахване на екстрадицията между държавите членки и заместването ѝ със система за предаване между съдебните органи. Освен това въвеждането на нова опростена процедура за предаване на осъдени или заподозрени лица за изтърпяване на наказание или за наказателно преследване дава възможност за премахване на сложността и евентуалното забавяне, присъщо на настоящата процедура по екстрадиция. Преобладаващите до момента традиционни отношения на сътрудничество между държавите членки трябва да бъдат заменени от система на свободно движение на съдебни решения по наказателни дела, обхващащи едновременно предварителни и окончателни решения в рамките на пространство на свобода, сигурност и правосъдие.

(6) Европейската заповед за арест съгласно настоящото рамково решение е първата конкретна мярка в областта на наказателното право, която прилага принципа за взаимно признаване, който Европейският съвет определя като „крайъгълния камък“ на съдебното сътрудничество.

[...]

(8) Решенията за привеждане в изпълнение на заповедите за арест трябва да бъдат предмет на достатъчен контрол, което означава, че съдебният орган на държавата членка, в която издирваното лице е задържано, следва да вземе решение за неговото предаване.

[...]

(10) Механизмът на европейската заповед за арест се основава на високо равнище на поверителност между държавите членки. Нейното прилагане може да бъде спряно единствено в случай на съществено и продължаващо нарушаване на един от принципите на държавите членки, посочени в член 6, параграф 1 [ДЕС], определени от Съвета съгласно член 7, параграф 1 [ДЕС] с посочените в член 7, параграф 2 от него последици“.

4 Член 1 от това рамково решение е озаглавен „Определение на понятието европейска заповед за арест и задължение за изпълнението ѝ“ и гласи:

„1. Европейската заповед за арест е съдебно решение, което е издадено от държава членка, с оглед задържане и предаване [от] друга държава членка на издирвано лице, с цел наказателно преследване или изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане.

2. Държавите членки следва да изпълнят всяка европейска заповед за арест въз основа на принципите на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на настоящото рамково решение.

3. Рамковото решение няма действие по отношение на изменение на задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 [ДЕС]“.

- 5 В членове 3, 4 и 4а от посоченото рамково решение се изброяват случаите, при които не се допуска изпълнение, и случаите, при които може да бъде отказано изпълнение на европейска заповед за арест. Член 5 от същото рамково решение урежда гаранциите, предоставяни от издаващата държава членка в особени случаи.
- 6 Член 6 от Рамково решение 2002/584 е озаглавен „Определяне на компетентните съдебни органи“ и гласи:
- „1. Издаващият съдебен орган е съдебният орган на държавата членка, издала европейската заповед за арест, компетентен да я издаде съгласно правото на тази държава.
2. Изпълняващият съдебен орган е съдебният орган на изпълняващата държава членка, който е компетентен да изпълни европейската заповед за арест съгласно правото на тази държава.
3. Всяка държава членка следва да уведоми генералния секретариат на Съвета за компетентните съдебни органи според своето законодателство“.

Ирландското право

- 7 European Arrest Warrant Act 2003 (Закон за европейската заповед за арест от 2003 г.) в редакцията му, приложима към спора по главното производство (наричан по-нататък „EAW Act“), транспонира Рамково решение 2002/584 в ирландското право. Член 2, параграф 1, първа алинея от EAW Act гласи:
- „съдебен орган“ означава съдия, магистрат или друго лице, оправомощено съгласно законодателството на съответната държава членка да изпълнява функции, които са идентични или подобни на тези, изпълнявани съгласно член 33 от съд в [Ирландия]“.
- 8 Член 20 от EAW Act гласи:
- „(1) В производствата, за които този закон се прилага, ако сметне, че предоставените му документи или информация не са достатъчни, за да може да изпълни функциите си по този закон, High Court [(Висш съд, Ирландия)] може да поиска от издаващия съдебен орган или, ако е уместно, от издаващата държава, да му предостави посочени от него допълнителни документи или информация в рамките на определен от него срок.
- (2) Ако сметне, че предоставените му документи или информация не са достатъчни, за да може той или High Court [(Висш съд)] да изпълни функциите си по този закон, Централният орган на държавата може да поиска от издаващия съдебен орган или, ако е уместно, от издаващата държава, да му предостави посочени от него допълнителни документи или информация в рамките на определен от него срок [...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 9 На 18 април 2014 г. е поискано РФ, литовски гражданин, да бъде предаден в изпълнение на европейска заповед за арест, издадена от генералния прокурор на Литва за целите на наказателно преследване за деяния, които РФ е извършил през 2012 г. и които посоченият прокурор квалифицира като въоръжен грабеж.
- 10 РФ подава пред High Court (Висш съд) жалба, с която оспорва валидността на тази европейска заповед за арест, като по-специално изтъква факта, че главният прокурор на Литва не е съдебен орган по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584.

- 11 В подкрепа на това твърдение РФ се позовава на правно становище, изготвено от литовски адвокат, от което по-специално се установява, че съгласно член 109 от Конституцията на Република Литва правораздаването в тази държава членка е единствено от компетентността на съдилищата. Главният прокурор на Литва е прокурорът с най-висок ранг в Литва. Той има статут на прокурор и е независим както от изпълнителната, така и от съдебната власт. Що се отнася до прокурорите, член 118 от посочената конституция гласи, че те трябва да организират и ръководят досъдебното разследване, както и да провеждат наказателно преследване. Съгласно съдебната практика на Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (Конституционен съд на Република Литва) обаче прокурорът не участва в правораздаването и в хода на организираното от него досъдебно разследване също така не извършва действия, свързани с правораздаването.
- 12 При тези обстоятелства High Court (Висш съд) е поискал от главния прокурор на Литва чрез централния орган на Ирландия информация относно качеството на съдебен орган на този прокурор по-специално с оглед на решение от 10 ноември 2016 г., Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858), и на решение от 10 ноември 2016 г., Özçelik (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860).
- 13 Главният прокурор на Литва отговаря следното:

„[Главният прокурор на Литва] е независим както от изпълнителната власт, така и от министъра на правосъдието.

Прокуратурата на Република Литва [...] се състои от [главния прокурор на Литва] и териториални прокуратури; прокуратурата на Литва организира и ръководи досъдебното разследване и осигурява наказателното преследване по наказателни дела от името на държавата. Тези разпоредби се съдържат в член 118 от Конституцията на Република Литва“.
- 14 На 27 февруари 2017 г. High Court (Висш съд) е постановил, че главният прокурор на Литва е „съдебен орган“ по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 и е разпоредил да бъде извършено предаването на РФ.
- 15 С решение от 20 октомври 2017 г. Court of Appeal (Апелативен съд, Ирландия) отхвърля жалбата на РФ срещу решението на High Court (Висш съд) и потвърждава, че главният прокурор на Литва е съдебен орган по смисъла на тази разпоредба.
- 16 Запитващата юрисдикция, Supreme Court (Върховен съд, Ирландия), допуска подаването на жалба срещу решението на Court of Appeal (Апелативен съд).
- 17 С оглед на практиката на Съда, установена с решения от 29 юни 2016 г., Kossowski (C-486/14, EU:C:2016:483), от 10 ноември 2016 г., Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858), от 10 ноември 2016 г., Özçelik (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860) и от 10 ноември 2016 г., Kovalkovas (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861), запитващата юрисдикция иска да установи дали главният прокурор на Литва може да бъде определен като съдебен орган по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584.
- 18 По-специално от посочената практика на Съда е видно, че такова определяне зависи от това дали съответният орган е орган, на който е възложено да участва в наказателното правораздаване в държава членка. Посочената съдебна практика обаче не посочва ясни критерии, които да позволят да се определи дали на даден орган е възложено да участва в правораздаването в рамките на правния ред на дадена държава членка.
- 19 Предвид факта, че понятието „съдебен орган“ е самостоятелно понятие на правото на Съюза, в това отношение запитващата юрисдикция иска да установи дали, когато определя дали главният прокурор на Литва участва в правораздаването, трябва да се основава единствено на националното право на съответната държава членка. Освен това посочената юрисдикция иска

да установи дали провеждането на досъдебни разследвания и наказателно преследване на престъпления е достатъчно свързано с правораздаването, така че прокурор, който изпълнява такива функции, но е независим от съдебната власт съгласно приложимото национално право, може да бъде считан за съдебен орган по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584.

20 При тези обстоятелства Supreme Court (Върховен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Трябва ли да се приеме, че критериите, въз основа на които трябва да се прецени дали прокурор, който е определен като издаващ съдебен орган по член 6, параграф 1 [от Рамково решение 2002/584], е съдебен орган съгласно самостоятелното значение на това понятие в същата разпоредба, са следните: [първо,] прокурорът да е независим от изпълнителната власт, и [второ,] да се счита, че в неговия собствен правен ред прокурорът осъществява правораздаване или участва в правораздаването?
- 2) Ако отговорът е отрицателен, какви са критериите, въз основа на които националната юрисдикция трябва да прецени дали прокурор, който е определен като издаващ съдебен орган по член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, е съдебен орган по смисъла на тази разпоредба?
- 3) В случай че критериите включват изискването прокурорът да осъществява правораздаване или да участва в правораздаването, как следва да се преценява това изискване — с оглед на статута, който той притежава в своя собствен правен ред, или въз основа на определени обективни критерии? Ако преценката следва да се извърши по обективни критерии, кои са тези критерии?
- 4) Представлява ли [главният прокурор на Литва] съдебен орган съгласно самостоятелното значение на това понятие в член 6, параграф 1 от [Рамково решение 2002/584]?“.

По преюдициалните въпроси

- 21 С въпросите си, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали понятието „издаващ съдебен орган“ по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 трябва да се тълкува в смисъл, че обхваща главният прокурор на държава членка, който е компетентен да провежда наказателно преследване, като същевременно в структурно отношение е независим от съдебната власт, и е независим от изпълнителната власт.
- 22 В самото начало следва да се припомни, че както принципът на взаимно доверие между държавите членки, така и принципът на взаимно признаване, който самият се опира на реципрочното доверие между последните, имат основно значение в правото на Съюза, тъй като позволяват създаването и поддържането на пространство без вътрешни граници. По-конкретно принципът на взаимно доверие изисква, що се отнася по-специално до пространството на свобода, сигурност и правосъдие, от всяка от тези държави да приеме, освен при изключителни обстоятелства, че всички други държави членки зачитат правото на Съюза, и по-специално признатите от него основни права (решение от 25 юли 2018 г., Minister for Justice and Equality (Недостатъци на съдебната система), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, т. 36 и цитираната съдебна практика).
- 23 По конкретно, що се отнася до Рамково решение 2002/584, от съображение 6 от него следва, че предвидената в него европейска заповед за арест е първата конкретна мярка в областта на наказателното право, която прилага принципа на взаимно признаване.

- 24 Този принцип намира приложение в член 1, параграф 2 от посоченото рамково решение, който прогласява правилото, че държавите членки са длъжни да изпълняват всяка европейска заповед за арест въз основа на посочения принцип и в съответствие с разпоредбите на Рамковото решение. Затова изпълняващите съдебни органи по принцип могат да откажат да изпълнят такава заповед само в изчерпателно изброените случаи на отказ за изпълнение, предвидени в членове 3, 4 и 4а от същото рамково решение. Също така за изпълнението на европейската заповед за арест не могат да се поставят други условия освен изчерпателно изброените в член 5 от посоченото рамково решение. Следователно изпълнението на европейската заповед за арест е принципът, а отказът същата да бъде изпълнена е предвиден като изключение, което трябва да се тълкува стриктно (вж. в този смисъл решение от 25 юли 2018 г., Minister for Justice and Equality (Недостатъци на съдебната система), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, т. 41 и цитираната съдебна практика).
- 25 Принципът на взаимно признаване предполага обаче, че единствено европейските заповеди за арест по смисъла на член 1, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 трябва да бъдат изпълнявани в съответствие с разпоредбите на това решение. От този член обаче следва, че такава заповед за арест е „съдебно решение“, което предполага тя да е издадена от съдебен орган по смисъла на член 6, параграф 1 от посоченото рамково решение (вж. в този смисъл решения от 10 ноември 2016 г., Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, т. 28 и от 10 ноември 2016 г., Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, т. 29).
- 26 Съгласно член 6, параграф 1 от посоченото рамково решение издаващият съдебен орган е съдебният орган на издаващата държава членка, компетентен да издаде европейска заповед за арест съгласно правото на тази държава.
- 27 Макар че в съответствие с принципа на процесуална автономия държавите членки да могат да определят съгласно националното си право „съдебния орган“, компетентен да издава европейска заповед за арест, смисълът и обхватът на това понятие не може да бъдат оставени на преценката на всяка държава членка (вж. в този смисъл решения от 10 ноември 2016 г., Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, т. 30 и 31 и от 10 ноември 2016 г., Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, т. 31 и 32).
- 28 Посоченото понятие трябва да има навсякъде в Съюза самостоятелно и еднакво тълкуване, което съгласно постоянната практика на Съда трябва да бъде дадено едновременно с оглед на текста на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, с оглед на контекста на разпоредбата и на преследваната от това рамково решение цел (вж. в този смисъл решения от 10 ноември 2016 г., Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, т. 32 и от 10 ноември 2016 г., Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, т. 33).
- 29 В това отношение следва да се припомни, на първо място, че Съдът вече е постановил, че съдържащият се в тази разпоредба термин „съдебен орган“ не обозначава единствено съдиите или юрисдикциите на дадена държава членка, а трябва да се разбира като обозначаващ по-общо органите, участващи в наказателното правораздаване в тази държава членка, за разлика по-специално от министерствата или полицейските служби, които принадлежат към изпълнителната власт (вж. в този смисъл решения от 10 ноември 2016 г., Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, т. 33 и 35 и от 10 ноември 2016 г., Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, т. 34 и 36).
- 30 От това следва, че понятието „съдебен орган“ по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 може да включва органите на дадена държава членка, които, без да е задължително да бъдат съдии или юрисдикции, участват в наказателното правораздаване на тази държава членка.

- 31 Това тълкуване се подкрепя, от една страна, от контекста, в който се вписва член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584. В това отношение следва да се отбележи, че горепосоченото рамково решение представлява инструмент на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, който се отнася до взаимното признаване не само на постановени от наказателните юрисдикции окончателни решения, а по-общо — до решенията, приети от съдебните органи на държавите членки в рамките на наказателното производство, включително на етапа на наказателното преследване от това производство.
- 32 Всъщност съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, предвидено в член 31 ДЕС, който представлява правното основание за Рамково решение 2002/584, по-специално цели сътрудничеството между съдебните органи на държавите членки по отношение както на производството, така и на изпълнението на решенията.
- 33 Понятието „производство“, което има широк смисъл, би могло да включва наказателното производство като цяло, а именно досъдебната фаза на наказателното производство, самото наказателно производство и фазата на изпълнение на окончателното решение на наказателна юрисдикция, постановено срещу лице, което е признато за виновно в извършването на престъпление.
- 34 Това тълкуване се потвърждава от текста на член 82, параграф 1, буква г) ДФЕС, с който е заменен член 31 ДЕС и в който вече се уточнява, че съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси се основава на сътрудничеството между съдебните или равностойни на тях органи на държавите членки във връзка с наказателните производства и изпълнението на решенията.
- 35 От друга страна, горепосоченото тълкуване се потвърждава и от преследваната от Рамково решение 2002/584 цел, свързана, както е видно от съображение 5 от него, с въвеждането на система на свободно движение на съдебни решения по наказателни дела, обхващащи едновременно предварителни и окончателни решения в рамките на пространство на свобода, сигурност и правосъдие.
- 36 Всъщност Рамково решение 2002/584 има за цел чрез въвеждането на опростена и ефикасна процедура за предаване на осъдени или заподозрени в нарушаване на наказателния закон лица да улесни и ускори съдебното сътрудничество, за да допринесе за осъществяването на целта на Съюза да се превърне в пространство на свобода, сигурност и правосъдие въз основа на високата степен на доверие, която трябва да съществува между държавите членки в съответствие с принципа на взаимно признаване (решение от 22 декември 2017 г., *Ardic*, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, т. 69 и цитираната съдебна практика).
- 37 Както е посочено в член 1, параграф 1 от рамковото решение, издаването на европейската заповед за арест може да има две отделни цели. Тази заповед за арест може да бъде издадена или за провеждане на наказателно преследване в издаваща държава членка, или за изпълнението на присъда лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане, в същата тази държава (вж. в този смисъл решение от 21 октомври 2010 г., *В.*, C-306/09, EU:C:2010:626, т. 49).
- 38 При това положение, доколкото европейската заповед за арест улеснява свободното движение на съдебните решения, предхождащи присъдата, които са свързани с провеждането на наказателното преследване, следва да се отбележи, че органите, които съгласно националното право са компетентни да приемат такива решения, биха могли да попаднат в приложното поле на посоченото рамково решение.

- 39 От съображенията, изложени в точки 29—38 от настоящото решение, е видно, че орган като прокурор, който разполага с компетентност в рамките на наказателното производство да провежда преследване срещу лице, заподозряно в извършването на престъпление, с цел то да бъде изправено пред съд, трябва да се счита за орган, участващ в правораздаването на съответната държава членка.
- 40 В настоящия случай от доказателствата по преписката, с която Съдът разполага, е видно, че генералният прокурор на Литва изпълнява съществена роля във воденето на наказателното производство в тази държава членка.
- 41 В това отношение в писменото си становище литовското правителство посочва, че съгласно член 118 от Конституцията на Република Литва функциите на прокуратурата по-специално се състоят в това да организира и ръководи досъдебното разследване, както и да повдига и поддържа обвинението. Съгласно съдебната практика на Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (Конституционен съд на Република Литва) тази компетентност е запазена само за нея. Така от тези данни е видно, че по принцип главният прокурор на Литва е длъжен в рамките на наказателното производство да установи предварителните условия за упражняване на съдебните правомощия от наказателните юрисдикции на тази държава членка.
- 42 При тези условия главният прокурор на Литва може да бъде считан за орган, участващ в наказателното правораздаване на съответната държава членка.
- 43 На второ място, следва да се припомни, че Рамково решение 2002/584 има за цел да въведе опростена процедура за предаване пряко между съдебните органи, която да замести традиционната система на сътрудничество между суверенни държави, предполагаща намеса и преценка от страна на политическата власт, за да се гарантира свободното движение на съдебните решения по наказателни дела в пространството на свобода, сигурност и правосъдие (вж. в този смисъл решение от 10 ноември 2016 г., Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, т. 41).
- 44 В този контекст, когато се издава европейска заповед за арест с оглед на задържане и предаване от друга държава членка на издирвано лице с цел наказателно преследване, това лице е трябвало да може да се ползва в първия етап на процедурата от процесуалните гаранции и основните права, чиято защита трябва да се осигури от съдебните органи на издаващата държава членка съгласно приложимото национално право по-конкретно с цел приемането на национална заповед за арест (решение от 1 юни 2016 г., Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385, т. 55).
- 45 По този начин системата на европейската заповед за арест съдържа защита на две равнища на процесуалните и основните права, от които трябва да се ползва издирваното лице, доколкото към съдебната защита, предвидена на първото равнище, при приемането на националното решение, каквато е националната заповед за арест, се добавя тази, която трябва да се осигури на второто равнище, при издаването на европейската заповед за арест, до което евентуално може да се стигне в кратък срок след приемането на посоченото национално съдебно решение (решение от 1 юни 2016 г., Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385, т. 56).
- 46 Що се отнася до мярка като издаването на европейска заповед за арест, която е от естество да засегне правото на свобода на засегнатото лице, закрепено в член 6 от Хартата на основните права на Европейския съюз, тази защита включва приемането на решение, което отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита, поне на едно от двете равнища на посочената защита.

- 47 От това следва, че когато правото на издаващата държава членка предоставя компетентност за издаване на европейска заповед за арест на орган, който, въпреки че участва в правораздаването на тази държава членка, не е съдия или юрисдикция, националното съдебно решение като национална заповед за арест, към което се добавя европейската заповед за арест, от своя страна трябва да отговаря на тези изисквания.
- 48 Така изпълняването на тези изисквания позволява да се гарантира на изпълняващия съдебен орган, че решението за издаване на европейска заповед за арест за целите на наказателното преследване се основава на национално производство, което подлежи на съдебен контрол, и че лицето, за което е издадена националната заповед за арест, се ползва с всички гаранции, характерни за този вид актове, в това число произтичащите от основните права и основните правни принципи, упоменати в член 1, параграф 3 от Рамково решение 2002/584.
- 49 Второто равнище на защита на правата на засегнатото лице, посочено в точка 45 от настоящото решение, предполага, че съдебният орган, който съгласно националното право е компетентен да издаде европейската заповед за арест, по-специално следи за спазването на необходимите условия за издаването ѝ и с оглед на особеностите на всеки случай извършва преценка по въпроса за пропорционалността на посоченото издаване (вж. в този смисъл решение от 10 ноември 2016 г., Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, т. 47).
- 50 Всъщност издаващият съдебен орган, посочен в член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, а именно органът, който в крайна сметка взема решението за издаването на европейска заповед за арест, трябва да осигури посоченото второ равнище на защита, дори когато европейската заповед за арест е издадена въз основа на национално решение, което е постановено от съдия или юрисдикция.
- 51 Така издаващият съдебен орган по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 трябва да може да упражнява обективно тази функция, като отчита всички уличаващи и оневиняващи доказателства, и без да бъде изложен на риск правомощието му за вземане на решение да бъде предмет на разпореждания или указания отвън, по-специално от страна на изпълнителната власт, така че да не съществува никакво съмнение, че решението за издаване на европейска заповед за арест принадлежи на този орган, а не в крайна сметка на посочената изпълнителна власт (вж. в този смисъл решение от 10 ноември 2016 г., Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, т. 42).
- 52 Следователно издаващият съдебен орган трябва да може да предостави на изпълняващия съдебен орган сигурността, че с оглед на предоставените от правния ред на издаващата държава членка гаранции той действа независимо при упражняване на функциите му, свързани с издаването на европейска заповед за арест. Тази независимост изисква да съществуват собствени устройствени и организационни правила, които да гарантират, че при приемането на решение за издаване на такава заповед за арест издаващият съдебен орган не е изложен на какъвто и да било риск по-специално да му бъдат дадени конкретни указания от страна на изпълнителната власт.
- 53 Освен това, когато правото на издаващата държава членка предоставя компетентност за издаване на европейска заповед за арест на орган, който, въпреки че участва в правораздаването на тази държава членка, сам по себе си не е юрисдикция, решението за издаване на такава заповед за арест, и по-специално пропорционалният характер на такова решение, трябва да може да подлежи в посочената държава членка на съдебно обжалване, което изцяло отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита.
- 54 В настоящия случай от писменото становище на литовското правителство е видно, че в Литва отговорността за издаването на европейска заповед за арест принадлежи, на последно място, на главния прокурор на Литва, който действа по искане на прокурора по делото, в рамките на

което се иска предаването на съответното лице. В рамките на предоставените му компетенции главният прокурор на Литва проверява дали условията, които са необходими за издаването на европейска заповед за арест, са изпълнени, и по-конкретно дали има подлежащо на изпълнение съдебно решение за задържането под стража на това лице, като това решение съгласно литовското право трябва да е постановено от съдия или от съдия-следовател.

- 55 В писменото си становище литовското правителство също така посочва, че при упражняване на функциите си литовските прокурори се ползват с независимост, която им е предоставена от Конституцията на Република Литва, по-специално с член 118, трета алинея от нея, и от разпоредбите на Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymas (Закон за прокуратурата в Република Литва). Тъй като главният прокурор на Литва е със статут на прокурор, той се ползва от тази независимост, която му позволява да действа, без да бъде изложен на каквото и да е външно влияние, по-специално от страна на изпълнителната власт, при упражняване на своите функции, по-специално когато, както в спора по главното производство, взема решение да издаде европейска заповед за арест във връзка с наказателно преследване. На това основание главният прокурор трябва да осъществява надзор и по отношение на спазването на правата на засегнатите лица.
- 56 Предвид тези обстоятелства изглежда, че главният прокурор на Литва може да бъде определен като издаващ съдебен орган по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, доколкото наред с изложеното в точка 42 от настоящото решение, статутът му в посочената държава членка е не само гаранция за обективността на изпълняваните от него функции, но представлява и гаранция за независимостта му по отношение на изпълнителната власт при издаването на европейска заповед за арест. Предвид горепосоченото от данните по делото, с които разполага Съдът, не може да се установи дали решенията на посочения прокурор за издаване на европейска заповед за арест биха могли да подлежат на обжалване, което изцяло да отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита, което следва да бъде проверено от запитващата юрисдикция.
- 57 С оглед на всички гореизложени съображения на поставените въпроси следва да се отговори, че понятието „издаващ съдебен орган“ по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 трябва да се тълкува в смисъл, че обхваща главния прокурор на държава членка, който е компетентен да провежда наказателни преследвания, като същевременно в структурно отношение е независим от съдебната власт, и чийто статут в тази държава членка му предоставя гаранция за независимост по отношение на изпълнителната власт при издаването на европейска заповед за арест.

По съдебните разноски

- 58 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

Понятието „издаващ съдебен орган“ по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки, изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г., трябва да се тълкува в смисъл, че обхваща главния прокурор на държава членка, който е компетентен да провежда наказателни преследвания, като същевременно в структурно отношение е независим от

съдебната власт, и чийто статут в тази държава членка му предоставя гаранция за независимост по отношение на изпълнителната власт при издаването на европейска заповед за арест.

Подписи